

POLITIKA MLÁDEŽE ZÁKLADY

Youth Partnership

Partnership between the European Commission
and the Council of Europe in the field of Youth

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Za názory vyjádřené v této práci, která vznikla na zakázku partnerství Evropské unie a Rady Evropy v oblasti mládeže, odpovídají autoři a nemusí nutně odrážet oficiální politiku žádné z partnerských institucí, jejich členských států nebo organizací, které s nimi spolupracují.

Veškeré žádosti týkající se reprodukce nebo překladu celého tohoto dokumentu nebo jeho části zasílejte na adresu ředitelství pro komunikaci (F-67075 Strasbourg Cedex nebo publishing@coe.int). Veškerou další korespondenci týkající se tohoto dokumentu je třeba adresovat partnerství mezi Evropskou komisí a Radou Evropy v oblasti mládeže.

Obálka a grafická úprava: Oddělení pro tvorbu dokumentů a publikací (SPDP), Rada Evropy

Foto : © Partnerství mezi Evropskou komisí a Radou Evropy v oblasti mládeže a Nigel Smith

Text: Zara Lavchyan, Howard Williamson
Kresby: Sven Retore

Tato publikace neprošla redakční úpravou SPDP za účelem opravy typografických a gramatických chyb.

© Rada Evropy a Evropská komise, říjen 2017
Revidované znění 2019
Tisk Rada Evropy

Úvod

Jak mohou různé politické strategie umožnit mladým lidem, aby se stali aktivními občany? Jak mohou podpořit mladé lidi, aby se zapojili do společnosti a realizovali své tužby a potenciál?

■ Nabízený přehled hlavních pojmů, zásad a výzev politiky mládeže má pomoci odpovědět na tyto otázky.

■ Upozornění: politika mládeže je složitá. Vyzýváme čtenáře, aby se zamysleli nad vlastním kontextem, který může být složitější a ještě komplikovanější!

■ O politice mládeže toho bylo napsáno, rozebráno a prodiskutováno mnohem více, než je obsaženo v tomto dokumentu, takže pokud vás kroky zavedly až sem, doufáme, že se zde nezastavíte! Tímto vás zveme, abyste i později využívali odkazy obsažené v těchto „Základech“ a webové stránky partnerství mezi Evropskou komisí a Radou Evropy v oblasti mládeže pro své další studium.

Definice: Co je to politika mládeže? K čemu je dobrá ?

Definice a realita ve které se nachází politika mládeže se liší v různých zemích, v rámci jednotlivých zemí i v čase. Začněme několika základními elementy.

” Politika mládeže je strategie realizovaná veřejnými orgány s cílem poskytnout mladým lidem příležitosti a zkušenosti, které podpoří jejich úspěšné začlenění do společnosti a umožní jim stát se aktivními a zodpovědnými členy společnosti a také iniciátory změn. (Council of Europe CM/Rec(2015)3)

Co může politika mládeže udělat pro mladé lidi? Obecně řečeno se politika mládeže zabývá různými a vzájemně propojenými aspekty života mladých lidí: jejich prosperitou, vzděláváním, účastí na demokratickém životě a začleňováním. Politika mládeže může mladým lidem nabídnout příležitosti, jak rozvíjet své znalosti, dovednosti a postoje, tak aby si dokázali najít své místo ve společnosti, byli samostatní a mohli hrát roli v občanské společnosti a na trhu práce. Mladí lidé mohou ze své strany vnímat nabídku v oblasti politiky mládeže jako smysluplné trávení volného času spojené s pozitivními hodnotami (solidarita, skupinová soudržnost atd.) nebo jako aktivity na podporu zdraví, programy pro podnikání nebo přístup k justici vstřícné k mladým lidem atd.

Tak či onak může politika mládeže vytvářet příležitosti, aby mladí lidé našli „domov“ v rámci hodnotového společenství. Tím může podpořit sociální soudržnost a rozvoj demokratické společnosti.

■ „Politika mládeže“ může zahrnovat všechny oblasti politických opatření, které se týkají mladých lidí, např. sociální ochranu, zdraví, bydlení, zaměstnanost/podnikání, formální vzdělávání atd., a také průřezová témata, jako je sociální začleňování, účast mladých lidí, rovnost žen a mužů atd.

■ Politiku mládeže lze také chápat jako politiku zaměřenou konkrétně na mladé lidi, např. prostřednictvím programů pro volnočasové aktivity, mobilitu, dobrovolnictví, programů práce s mládeží, informací pro mládež a platform pro účast mládeže a její zapojení do rozhodování. V tomto případě se politika mládeže případně koordinuje s ostatními oblastmi politiky, které se týkají mladých lidí.

■ To je pozitivní vize politiky mládeže. Může však jít také o regulaci, dohled, nátlak, disciplínu a někdy i trest. Příklady negativní politiky mládeže jsou vynucená činnost výměnou za příjem pro mladé nezaměstnané nebo opatření v oblasti justice pro mládež ve výkonu trestu odnětí svobody.

■ Politika mládeže může zahrnovat opatření nebo programy pro všechny mladé lidi, stejně jako může zahrnovat opatření pro specifické skupiny, jako jsou ekonomicky zranitelní mladí lidé nebo mládež z venkovských oblastí.

Základní pojmy

U rčujícím slovem ve spojení „politika mládeže“ je mládež a pochopení toho, co se pod pojmem „mládež“ v různých kontextech rozumí, ovlivňuje také to, co může politika mládeže obsahovat.

■ Na tom, co je to „mládí“, nepanuje všeobecná shoda. Mládí je v podstatě sociální konstrukt a označuje období složitého přechodu k samostatnosti, od dětství k dospělosti. Definice mladých lidí se v jednotlivých zemích liší. Pro statistické účely na úrovni EU se často volí věkové rozmezí 15-29 let. V rámci programu Erasmus+ jsou mladým lidem ve věku 13 až 30 let k dispozici různé příležitosti. Aktivita sektoru mládeže Rady Evropy jsou až na odůvodněné výjimky dostupné pro mladé lidi ve věku 18 až 30 let.

■ Druhým slovem ve slovním spojení „politika mládeže“ je politika, což je proces, při němž jsou přidělovány veřejné zdroje k dosažení politických cílů. Když se mluví o politice mládeže, je třeba věnovat pozornost tomu, co se tím vlastně myslí: proces tvorby politiky mládeže, její zaměření nebo oblasti politiky, které pokrývá, nebo její naplňování, to, jak je poskytována mladým lidem (Williamson 2017).

Jakou definici pojmu „mládež“ používáte ve vaší zemi?

Souhlasí všichni s touto definicí?

Jak u vás lidé obecně vnímají mládež?

Kterých pět slov je nejčastěji použito k popisu mládeže?

Přístupy

Politika v oblasti mládeže odráží, jak se vláda nebo osoby s rozhodovací pravomocí dívají na mladé lidi. Je velmi důležité brát v úvahu hodnotový rámec politiky mládeže, protože má dopady na všech úrovních, od prvních kroků procesu jejího formování až po opatření nebo programy, které se na mladé lidi obracejí, a cíle, jichž dosahují. V některých případech mohou být tyto hodnoty a zásady vodítkem politiky mládeže, v jiných však mohou chybět. V demokratické společnosti mohou zásady politiky mládeže zahrnovat sociální pokrok, solidaritu, sociální spravedlnost, aktivní občanství, sociální a ekonomickou integraci.

Postupy a metodologie tvorby politiky sahají od regulace k emancipaci, od prevence k intervenci, od proaktivní k reaktivní, od orientace na problém k zaměření na příležitosti, od paternalistické k otevřené formě. Uplatňování toho či onoho přístupu se promítá do velmi rozmanitých opatření, jejichž odůvodnění a důsledky je třeba pečlivě zvážit. Je například rozdíl mezi prostředky na projekty, které odpovídají předepsanému modelu, a prostředky na tvůrčí projekty vedené mládeží.

Politika v oblasti mládeže může být integrovaná nebo roztržštěná, koordinovaná nebo izolovaná, zaměřená na konkrétní cílovou skupinu nebo hlavní proud, v souladu nebo v rozporu s jinými politikami. V některých zemích je politika mládeže součástí státního rozvojového programu, v jiných jsou její cíle založeny na reaktivní odezvě na vznikající problémy. Může vycházet z teoretických rámců rozvoje mládeže nebo je ignorovat, může nebo nemusí být v souladu s širšími evropskými cíli, může být omezena nebo rozšířena výkyvy

ekonomiky, může mít solidní znalostní základnu nebo se odvolávat spíše na neoficiální údaje. Napříč Evropou se země s podobnými společensko-politickými režimy obvykle vyznačují do značné míry podobnými přístupy k tvorbě a uskutečňování politiky mládeže, přinejmenším pokud jde o rozsah oblastí, které pokrývají, a priority, které si stanoví.

■ Rada Evropy podporuje takovou politiku v oblasti mládeže, která je založena na lidských právech a demokratických normách, zaměřuje se na příležitosti, zapojuje mladé lidi do jejího formulování a realizace, vytváří podmínky pro učení, příležitosti a zkušenosti a je založena na důkladném sběru dat. Evropská unie prostřednictvím své strategie pro mládež podporuje politiku, která vytváří více příležitostí pro mladé lidi, zlepšuje jejich přístup a plnohodnotné zapojení do společnosti. Takové politické rámce rovněž oceňují úlohu práce s mládeží a neformálního vzdělávání, zdůrazňují význam mezisektorového přístupu a také potřebu práce založené na důkazech a přímém dialogu s mladými lidmi.

Jak jsou u vás vnímáni mladí lidé těmi, co mají rozhodovací pravomoc? Jsou bráni jako zdroj, jako „naše budoucnost“, jako problém, který je třeba řešit, nebo který je třeba mít pod kontrolou?

Na jakých hodnotách je založena politika mládeže u vás? Jaké jsou cíle a klíčové oblasti politiky mládeže ve vaší zemi?

Jsou problémy, kterým mladí lidé čelí, a cíle politiky mládeže v souladu?

Aktéři politiky mládeže a právní základ

Problematikou politiky mládeže se mohou zabývat různé typy institucí, a to na různých úrovních a v různých sektorech a v různých rolích. V některých zemích je politika mládeže v kompetenci národní vlády. V jiných je v kompetenci regionálních orgánů, přičemž národní vláda stanovuje širší cíle a zajišťuje soudržnost. Místní orgány realizují politiku mládeže na své úrovni. Mezi struktury odpovědné za politiku mládeže na národní úrovni může patřit ministerstvo odpovědné za mládež (samostatně nebo společně se sektory, jako jsou kultura, vzdělávání, sport, rodina a děti, sociální věci, média, spravedlnost, veřejné zdraví nebo komunity), státní agentura, státní tajemník pro mládež, odbor pro mládež nebo oddělení politiky mládeže. Orgány na místní a regionální úrovni mohou představovat úřady/úředníci pro mládež, tiskoví mluvčí, výbory pro mládež, opět se specifickou působností nebo ve spolupráci s jinými odvětvími.

— Rozhodujícími tvůrci politiky mládeže jsou orgány veřejné moci. Ale na informování, vytváření a provádění politiky mládeže se může podílet mnoho dalších subjektů: rady mládeže, nevládní organizace mládeže, zájmové skupiny, neformální skupiny mládeže, pracovníci s mládeží, výzkumní pracovníci v oblasti mládeže, mladí lidé, školy, učitelé, zaměstnavatelé, zdravotnický personál, sociální pracovníci, náboženské skupiny, média a další.

Právní rámce stanovují, kdo by měl být do procesů politiky mládeže zapojen. V určitém kontextu může být politika mládeže definována v jediném právním aktu. V jiném mohou být prvky politiky mládeže obsaženy v dokumentech týkajících se několika oblastí, které jsou vzájemně propojeny v rámci jednoho právního rámce (zákon, pakt, usnesení, strategie, akční plán, státní koncepce atd.). Tento druhý způsob se často označuje jako mainstreaming mládeže. Pokud však tyto dokumenty a související iniciativy nejsou záměrně a výslovně spojeny s mladými lidmi, lze jen těžko hovořit o koordinované politice mládeže, přestože i taková politika má na mladé lidi dopad.

Na jakém právním základě se ve vaší zemi uplatňuje politika v oblasti mládeže?

Jaké struktury politiky mládeže existují ve vaší zemi?

Zapojení mládeže

Obecně je důležité, aby se ti, na které se politika zaměřuje, mohli k veškerým záležitostem, které se jich týkají, vyjádřit. Mladí lidé by měli mít právo, prostředky, podporu, příležitosti a prostor podílet se na politice mládeže jako partneři: radit nebo spolurozhodovat o její podobě, podílet se na poskytování služeb, monitorovat a vyhodnocovat dopady této politiky, a nikoli být pouze příjemci služeb. Pokud se mladí lidé zapojí, pocítí odpovědnost za přijatá rozhodnutí a vytvořené služby mohou lépe odpovídat jejich aspiracím nebo právům. Šance na úspěch těchto politik jsou pak vyšší!

■ Ne všichni mladí lidé se však zapojují stejným způsobem. Aby bylo zajištěno, že formování politiky mládeže bude mít co největší záběr, musí veřejné orgány vybudovat mechanismy účasti, jež budou přizpůsobené na míru, diverzifikované a uživatelsky přívětivé, například prostřednictvím dialogu s radami mládeže a mládežnickými organizacemi, konzultací s mladými lidmi a různými relevantními aktéry, digitální účasti atd.

■ Další dva příklady:

- ▶ systém společného řízení sektoru mládeže Rady Evropy, v němž zástupci vlád a mládežnických organizací společně přijímají rozhodnutí týkající se pracovního programu Rady Evropy v oblasti mládeže,
- ▶ Strukturovaný dialog s mladými lidmi v EU, v jehož rámci se shromažďují názory mladých lidí, společně se o nich diskutuje a zohledňují se při tvorbě politik na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU.

■ Důležitá je otázka (mocenských) vztahů mezi veřejnými orgány a občanskou společností, zejména mládežnickými organizacemi a samotnými mladými lidmi. Vláda může například vystupovat jako partner občanské společnosti a sdílet s ní moc, nebo může kontrolovat, co mládežnické organizace dělají, případně do jejich práce vůbec nezasahovat a nepomáhat jim (převzato od Lauritzena, 2008).

Kdo se stará o to, aby se všichni relevantní aktéři mohli vyjádřit a ovlivnit vývoj a provádění politiky?

Jsou do politiky mládeže zapojeny nevládní organizace mládeže? Jak?

Jsou mladí lidé zapojeni do procesu formování, realizace a hodnocení politiky v oblasti mládeže? Všichni mladí lidé? Jak?

Existuje národní rada mládeže nebo jiný typ struktury, která by zastupovala mládežnické organizace?

Jak převést politiku mládeže do praxe

Každá země má své vlastní mechanismy pro uplatňování politiky zaměřené na mládež. Obecně platí, že při formulování politického rámce hraje roli ústřední vláda, která vytváří (například prostřednictvím legislativy a rozpočtů) podmínky pro opatření na regionální a místní úrovni, a nakonec zpravidla sleduje a vyhodnocuje plnění politických cílů. Při sestavování cílů politiky mládeže berou orgány v úvahu výsledky dřívějších politických procesů a výstupů, jakož i relevantní údaje z výzkumu. Ústřední vláda může stanovit cíle obecně a může někdy požadovat, aby místní nebo regionální orgány vypracovaly cíle konkrétní. Druhý krok se týká zajištění struktur a zdrojů a může zahrnovat konkrétní právní předpisy, které definují služby nebo způsoby financování. Tím se vytvářejí podmínky pro realizaci různých aktivit, opatření a služeb. Nakonec stát vyhodnocuje výsledky z regionální a místní úrovně. Činnost v oblasti politiky mládeže může a měla by být doplněna shromažďováním empirických údajů o tom, jak jsou politické aspirace realizovány v praxi, koho oslovily, s jakým účinkem, aby bylo možné rozpoznat, co v případě potřeby změnit. Aby tento cyklus fungoval efektivně, měla by být formulace cílů spojena s kritérii pro jejich hodnocení: cíle by měly být jednoznačné, ideologicky explicitní, měřitelné a vztažené k dostupným zdrojům (Siurala 2006). Do celého procesu by měli být zapojeni další aktéři politiky mládeže a také vláda.

— O mezesektorové dimenzi politiky mládeže hovoříme tehdy, když dochází ke spolupráci mezi sektorem mládeže a ostatními sektory v záležitostech týkajících se mladých lidí. Pro mezesektorovou koordinaci můžeme v rámci ministerstva odpovědného za mládež najít výbor pro spolupráci mezi nebo napříč ministerstvy. Případně může existovat politický zástupce pro záležitosti mládeže s koordinační odpovědností. Ačkoli je to teoreticky vhodné a potřebné, partnerská spolupráce mezi různými politickými sektory (tedy i mezi ministerstvy a agenturami) je v praxi náročný proces.

Jaké jsou vztahy mezi různými úrovněmi politiky mládeže ve vaší zemi?

Jak stát podporuje realizaci na místní úrovni? Jak zajistit provázanost služeb dostupných pro mladé lidi v různých regionech nebo obcích?

Existuje nějaký mezesektorový orgán, který monitoruje vývoj politiky mládeže ve vaší zemi?

Znají pracovníci s mládeží nebo jiní odborníci pracující s mladými lidmi rámce politiky mládeže na vnitrostátní úrovni?

Klíč k úspěchu

Na co je třeba myslet při plánování, realizaci a hodnocení politiky mládeže?

Mezi klíčové aspekty účinné a cílevědomé politiky mládeže patří:

- ▶ vládní orgán s jasně definovanou pravomocí vést, řídit, koordinovat a konsolidovat práci s mládeží.
- ▶ jasně definovaná cílová skupina mladých lidí, vymezená například věkem a/nebo dalšími kritérii, která má být příjemcem.
- ▶ konkrétní a transparentní strategie a akční plán a mechanismy monitorování a hodnocení, které tvůrcům této politiky umožní nést odpovědnost a získat poznatky s cílem zlepšit politiku mládeže.
- ▶ znalostní základna, kde jsou například zmapovány různé potřeby různých mladých lidí, výzkumy a statistiky a empirické informace získané z praxe.
- ▶ vize, která uvažuje o mladých lidech jako o zdroji, nikoli jako o problému, a která podporuje a posiluje mladé lidi, kteří tak mohou plně rozvinout svůj potenciál a pozitivně přispívat společnosti.
- ▶ víra v hodnotu smysluplného zapojení mládeže a schopnost umožnit toto zapojení, tj. účast mladých lidí na politických procesech a jejich angažmá v mládežnických organizacích a v životě komunity.
- ▶ mezirezortní přístup k politice mládeže, který spojuje různé sektory státní politiky, jež se uplatňují v životě mladých lidí, a to z „oblasti mládeže“ i mimo ni.
- ▶ samostatný udržitelný rozpočet, protože politika musí být podpořena udržitelnými, účelově vázanými a přiměřenými zdroji na svou realizaci.

- ▶ zavedené vazby napříč místní, regionální a celostátní úrovní, uznání pravomocí a odpovědnosti všech aktérů a snaha o spolupráci, koordinaci a partnerství.
- ▶ soulad s mezinárodní praxí s přihlédnutím k normám, doporučením a osvědčeným postupům. (převzato z Denstada, 2009)

■ Když se podíváme na politiku mládeže, můžeme analyzovat, jak je organizována, kdo co dělá, kolik stojí, ale především - zda se tato politika dostává ke správným adresátům smysluplným a relevantním způsobem. Zásadním úkolem je maximalizovat dosah pozitivní politiky mládeže a minimalizovat dosah negativní politiky mládeže.

Kdo je hlavním cílem politiky mládeže ve vašem prostředí (konkrétní skupina, konkrétní životní situace, všichni mladí lidé atd.)?

O jaké důkazy se opírá politika v oblasti mládeže ve vašem případě?

Co mohlo vést k zavedení některých politických opatření zaměřených na mládež, o kterých víte?

Co je jejich cílem a ke komu směřují?

Je na mládež vyčleněn samostatný rozpočet? Na jaký účel se hlavně využívá?

Existují ve vašem prostředí nějaké osvědčené postupy v oblasti politiky mládeže?

Od politiky mládeže k poskytování služeb a praktickému využití

Jak se opatření politiky v oblasti mládeže k mladým lidem dostávají? V rámci této politiky lze iniciovat mnoho různých programů nebo aktivít na velmi různorodá témata, která se týkají například participace a občanství, bezpečnosti a ochrany, boje proti sociálnímu vyloučení, informací a nových technologií, mobility a internacionalismu, soužití v multikulturních společnostech, profesní orientace, volnočasových aktivit, podpory rovnosti a nediskriminace, životního prostředí a podobně. Programy mohou zahrnovat financování projektů pro mládež, programy neformálního vzdělávání, informační a poradenské služby, programy na podporu přístupu na trh práce, nabídky práce s mládeží a mnoho dalšího.

■ Jedním z klíčových nástrojů politiky mládeže je práce s mládeží, která je chápána jako široká škála činností sociální, kulturní, vzdělávací, environmentální a/nebo politické povahy provozovaných mladými lidmi, s mladými lidmi a pro mladé lidi, ve skupinách nebo individuálně. Práci s mládeží vykonávají placení a dobrovolní pracovníci s mládeží a je založena na neformálních a informálních (spontánních) vzdělávacích procesech zaměřených na mladé lidi a na dobrovolné účasti. Hlavním cílem je motivovat a podporovat mladé lidi, aby hledali a usilovali o konstruktivní životní cesty, a přispívali tak ke svému osobnímu a společenskému rozvoji a ke společnosti jako celku (Rada Evropy 2017).

■ Důležitou otázkou týkající se těch, kdo pracují s mladými lidmi v rámci politiky mládeže, je odborná způsobilost zúčastněných osob a způsoby jejího získávání. Důležitým aspektem je například odborná příprava pracovníků s mládeží, která zajistí, že služby, které se k mladým lidem dostanou, budou kvalitní a v souladu s cíli politiky mládeže. Dále je to pak otázka kapacit, tedy zda existující infrastruktura poskytuje mladým lidem dostatečně bezpečné a vhodné prostory pro učení a smysluplné aktivity.

Jak je naplňování politiky mládeže organizováno ve vaší zemi?

Jakých nástrojů využívá politika mládeže k oslovení mladých lidí?

Jaké existují nástroje pro její realizaci?

Jak se vzdělávají odborníci na politiku mládeže a pracovníci s mladými lidmi?

Politika mládeže na evropské a národní úrovni

V Evropě je politika mládeže na národní úrovni formulována v souladu s prioritami a realitou jednotlivých zemí, ale často je také inspirována a utvářena tématy a prioritami Evropské unie a Rady Evropy, které mají své vlastní specifické poslání a mandát.

Evropská unie

Strategie EU pro mládež (2019-2027) se zaměřuje na tři oblasti: zapojení, propojení a posílení postavení. Tato strategie prosazuje účast mládeže na demokratickém životě (zapojení); podporuje dobrovolnou angažovanost, vzdělávací mobilitu, solidaritu a interkulturní učení (propojení) a podporuje posilování vlivu mládeže prostřednictvím kvality práce s mládeží, inovací v oblasti práce s mládeží a uznávání práce s mládeží (posílení). Záměrem strategie je oslovit všechny mladé lidi bez rozdílů a zvýšit inkluzivnost programů EU vůči těm, kteří mají méně příležitostí. Strategie bere v úvahu výsledky Strukturovaného dialogu s mládeží, který vedl ke stanovení 11 evropských cílů mládeže (Youth goals).

Těchto cílů je dosahováno prostřednictvím konkrétních programů pro mládež, jako je Erasmus+ a Evropský sbor solidarity. Strategie je založena na účinném, cíleném a společném provádění napříč sektory, a to mobilizací několika programů a fondů EU a podporou mezioborové spolupráce na všech úrovních. Strategie EU pro mládež zahrnuje aktivity vzájemného učení mezi členskými státy, sdílení informací z národní úrovně, Dialog EU zaměřený na mládež (Strukturovaný dialog) a další formy účasti mladých lidí na tvorbě politiky, Platformu strategie EU pro mládež a nástroje založené na důkazech. Kontaktní a viditelnou referenční osobou Evropské komise pro mladé lidi je koordinátor EU pro mládež.

Rada Evropy

Politiku Rady Evropy v oblasti mládeže v současné době definuje strategický dokument „Agenda 2020“, který stanoví priority evropské politiky mládeže do roku 2020: lidská práva a demokracie, soužití v rozmanitých společnostech a sociální začleňování mladých lidí. Rada Evropy podporuje politiku mládeže založenou na lidských právech a demokratických standardech, která se zaměřuje na účast, informovanost, začleňování, přístup k právům, práci s mládeží a mobilitu, jež mladé lidi zapojuje do budování Evropy jako společenství založeného na lidských právech a demokracii.

Rada Evropy zprostředkovává mezivládní a mezinárodní spolupráci v oblasti rozvoje politiky mládeže a nabízí členským státům podpůrná opatření pro rozvoj této politiky na základě mezinárodně uznávaných zásad a norem. Tato opatření zahrnují semináře a budování kapacit prostřednictvím neformálních vzdělávacích aktivit, mezinárodní přezkumy vnitrostátních politik mládeže, dočasné vysílání pracovníků, partnerské učení, nezávislé odborné posudky nebo hodnocení, studijní návštěvy a poradní mise. Mezi další opatření patří financování projektů mládeže prostřednictvím Evropské nadace mládeže a programy budování kapacit v Evropských centrech mládeže.

Partnerství EU a Rady Evropy v oblasti mládeže

Evropská komise a Rada Evropy v rámci svého partnerství v oblasti mládeže spolupracují s cílem podpořit součinnost mezi svými aktivitami v tomto směru. Partnerství mezi EU a Radou Evropy v oblasti mládeže například shromažďuje a zpracovává poznatky pro rozvoj politiky mládeže a práce s mládeží, zejména v souvislosti s tématy účasti mládeže, sociálního začleňování a práce s mládeží.

Jak je politika mládeže na evropské úrovni propojena s politikou mládeže na národní úrovni ve vaší zemi?

Jak je zajištěno propojení mezi evropskou, národní a místní úrovní politiky mládeže?

Úskalí

S politikou mládeže je spojeno mnoho úskalí. Některé z nich souvisejí se současnou realitou, kterou má politika mládeže řešit (např. nezaměstnanost mladých lidí, násilný extremismus). Jiné se v rámci debat o politice mládeže opakují, např:

- ▶ Orgány státní správy se politice mládeže příliš nevěnují. Opatření a programy jsou rozptýleny v různých oblastech politiky. S mládeží sice „leccos“ souvisí, ale chybí ucelené cíle.
- ▶ Politika mládeže se vyvíjí na základě politických ideologií nebo aktuálních zájmů, přičemž se občas stává nástrojem pro udržení politické moci, aniž by brala v úvahu situaci, potřeby nebo práva mladých lidí.
- ▶ Chybí mechanismy a zdroje pro implementaci strategií zaměřených na mládež.
- ▶ Při definování a provádění politiky mládeže různé orgány nebo veřejné instituce nespolupracují, a to ani v případě, kdy se zaměřují na mladé lidi v souvislosti s problémy dotýkajícími se několika oblastí politiky.
- ▶ Mladí lidé se nepodílejí na formování politiky mládeže. Pokud se mladí lidé zapojí, je program politiky již stanoven a jejich podněty nejsou brány v úvahu anebo ti mladí, kteří se zapojí, nejsou považováni za reprezentativní.
- ▶ Orgány veřejné správy odpovědné za politiku mládeže nejsou dostatečně připraveny na práci s mladými lidmi.
- ▶ Neexistuje nezávislé monitorování a/nebo hodnocení toho, čeho politika v oblasti mládeže dosáhla a kde selhala nebo jaké další potřeby by měla řešit.

Co považujete za hlavní problémy v oblasti politiky mládeže ve vaší zemi/regionu?

Na které hlavní otázky by se měly přednostně zaměřit instituce zodpovědné za politiku mládeže ve vaší zemi/regionu?

- ▶ Pokud jsou součástí politiky mládeže mechanismy financování (mládežnických) organizací nebo jiných subjektů občanské společnosti, nejsou dostupné všem organizacím bez ohledu na to, co navrhuji.
- ▶ Odborníci pracující s mladými lidmi nebo pro mladé lidi, jako jsou např. terénní pracovníci, poradci a referenti pro mládež nebo pedagogové, nejsou dostatečně vyškoleni.
- ▶ Dosah politiky mládeže je problematický. Programy se nedostanou k těm, pro které jsou určeny, nebo je definice cílové skupiny příliš úzká a pro mladé lidi se toho obecně děje málo.

Zdroje

Webové stránky věnované Evropským cílům mládeže s verzemi v různých evropských jazycích. <http://www.youthgoals.eu/>

Usnesení Rady Evropské unie a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě ohledně rámce evropské spolupráce v oblasti mládeže: Strategie Evropské unie pro mládež na období 2019-2027, Úř. věst. C 456, 18.11.2018.

Rada Evropy (2008), „Budoucnost politiky Rady Evropy v oblasti mládeže: Závěrečné prohlášení 8. konference ministrů Rady Evropy odpovědných za mládež, Kyjev, Ukrajina, 10.-11. října 2008.

Rada Evropy (2015), Doporučení Výboru ministrů CM/Rec(2015)3 členským státům ohledně přístupu mladých lidí ze znevýhodněných lokalit k sociálním právům, přijaté Výborem ministrů dne 21. ledna 2015 na 1217. zasedání zástupců ministrů.

Rada Evropy (2017), Doporučení CM/Rec (2017)4 Výboru ministrů členským státům pro práci s mládeží.

Denstad F. Y. (2009), Youth Policy Manual: How to develop a national youth strategy (Příručka politiky mládeže: Jak vytvořit národní strategii pro mládež), Vydavatelství Rady Evropy, Štrasburk.

Rada Evropské unie (2009), usnesení Rady ze dne 27. listopadu 2009 o obnoveném rámci evropské spolupráce v oblasti mládeže (2010-2018), Úř. věst. C 311, 19.12.2009, s. 1-11.

Evropská komise (2015), Zpráva o mládeži v EU za rok 2015, <https://publications.europa.eu/s/dmAG>

Evropská komise (2017), Jak zlepšit práci s mládeží - váš průvodce pro rozvoj kvality, <https://publications.europa.eu/s/dlxm>

Evropské fórum mládeže (2016), Soubor nástrojů pro standardy kvality politiky mládeže.

Lauritzen, P. (2008), Vajíčka na pánvi - projevy, spisy a úvahy Petera Lauritzena, vydavatelství Rady Evropy, Štrasburk.

Siurala, L. (2006), *A European framework for youth policy /Evropský rámec pro politiku mládeže*, vydavatelství Rady Evropy, Štrasburk.

Williamson, H. (2002), Supporting young people in Europe: principles, policy and practice / Podpora mladých lidí v Evropě: zásady, politika a praxe, vydavatelství Rady Evropy, Štrasburk.

Williamson, H. (2008), *Supporting Young People /Podpora mladých lidí*, 2. díl, vydavatelství Rady Evropy, Štrasburk

Williamson, H. (2017), Supporting Young People /Podpora mladých lidí, 3. díl: pohled do budoucnosti, vydavatelství Rady Evropy, Štrasburk.

Pochopení některých základních prvků politiky mládeže je důležitým krokem při úvahách o tom, jak může politika mládeže řešit problémy, kterým mladí lidé v současnosti čelí.

Jak mohou politické strategie umožnit mladým lidem, aby se stali aktivními občany? Jak mohou podpořit mladé lidi, aby se zapojili do společnosti a realizovali své aspirace a potenciál? To vše jsou důležité otázky v kontextu, kdy mladí lidé zažívají složitý životní přechod do dospělosti a jsou zároveň protagonisty společenských změn.

Veřejné instituce hrají velmi důležitou roli při formulování strategií a politických opatření s cílem poskytnout mladým lidem příležitosti a zkušenosti, které podpoří jejich úspěšné začlenění do společnosti a umožní jim stát se jejími aktivními a zodpovědnými členy, jakož i hybateli změn.

Tento dokument nabízí všem zájemcům o politiku mládeže přehled jejích hlavních pojmů, principů, východisek a úskalí.

<http://youth-partnership-eu.coe.int>

youth-partnership@partnership-eu.coe.int

Rada Evropy je čelnou organizací pro lidská práva na evropském kontinentě. Sdružuje 46 států, včetně všech členských států Evropské unie. Všechny členské státy Rady Evropy se přihlásily k Evropské úmluvě pro lidská práva, dohodě uzavřené s cílem ochrany lidských práv, demokracie a právního státu. Nad dodržováním Úmluvy v jednotlivých členských státech bdí Evropský soud pro lidská práva.

www.coe.int

The Member States of the European Union have decided to link together their know-how, resources and destinies. Together, they have built a zone of stability, democracy and sustainable development whilst maintaining cultural diversity, tolerance and individual freedoms. The European Union is committed to sharing its achievements and its values with countries and peoples beyond its borders.

<http://europa.eu>

UNION EUROPÉENNE

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE